

Rosa: Toetsingskader voor “Regionale Woonzorgvisie”

Inleiding

Vanuit het Regionaal Overleg Sociale Adviesraden (Rosa) is een werkgroep Woonzorgvisie samengesteld met vertegenwoordigers van de diverse adviesraden in de regio Hart van Brabant. Deze werkgroep zal namens Rosa een advies uitbrengen over de in december 2023 te presenteren concept “Regionale woonzorgvisie”. Om tot een onderbouwd advies te kunnen komen heeft de werkgroep een toetsingskader opgesteld. Daarin worden uitgangspunten geformuleerd die naar het oordeel van de werkgroep uitwerking behoeven in de woonzorgvisie. Bij het formuleren van deze uitgangspunten heeft de werkgroep zich met name laten leiden door het inwonersperspectief. De woonzorgvisie moet immers antwoorden geven op uitdagingen op het terrein van wonen, welzijn en zorg waarvoor inwoners van de regio Hart van Brabant in de komende 20 à 30 jaar geplaatst worden.

Onderstaande uitgangspunten zijn geformuleerd op hoofdlijnen en zijn niet uitputtend. Ze vormen samen een globaal kader waaraan de te presenteren “Regionale woonzorgvisie” vanuit inwonersperspectief getoetst kan worden.

1. Participatie en zeggenschap inwoners

Borg de inbreng en zeggenschap van inwoners, cliëntenraden, belangenbehartigingsgroepen en adviesraden sociaal domein in de procedures om te komen tot een woonzorgvisie, in de procedure om een uitvoeringsplan op te stellen en bij de lokale procedures.

Betrek hen tijdig en werk op basis van gelijkwaardigheid samen aan deze grote en complexe opdracht.

Bekijk per fase van het proces hoe (niet wanneer) burgers betrokken worden en wie zeker deel moeten nemen.

Inwoners brengen ervaringsdeskundigheid in, kennis die onmisbaar is om te komen tot een passend en bij de wensen van inwoners aansluitend aanbod.

2. Feiten en cijfers

Baseer de visie op beschikbare analyses en cijfers, o.a. over de totale woningvoorraad en de jaarlijks beschikbare woningen, doorstroming op de woningmarkt en huidig aandeel van gemeenten in voorzieningen. Alsmede op de kwantiteiten van de verschillende doelgroepen die een beroep doen op de voorraad. Zet dit geheel ook af tegen de bekende beschikbare zorg en ondersteuningscapaciteit en de bekende prognoses daarover.

3. Realisme

Maak de visie kort, bondig en concreet; vermijd algemene/abstracte teksten. Vertaal de visie in concrete en haalbare doelstellingen. Verbind daaraan termijnen en budgetten en geef aan hoe financiering gaat plaatsvinden. Maak gerichte keuzes in wat wel en niet mogelijk is en leg deze keuzes uit. De woonzorgvisie kan geen antwoord zijn op alle maatschappelijke noden. Benoem risico's in het bereiken van doelstellingen. Denk hierbij ook aan afhankelijkheden van andere spelers zoals zorgpartijen, woningcorporaties en commerciële ontwikkelaars en verhuurders.

4. Fair share

Maak op basis van ‘fair share’ bindende afspraken tussen gemeenten over het aandeel van elke gemeente in opvang en huisvesting van specifieke doelgroepen, woningbouw en zorgvoorzieningen. Stimuleer dat kleinere gemeenten hierin samenwerken. Controleer als gemeenten met elkaar jaarlijks de voortgang en spreek elkaar aan indien afspraken niet worden nageleefd. Leg hierover verantwoording af aan inwoners van de regio (“pas toe of leg uit”).

Baseer de afspraken niet alleen op economische, maar ook op sociale uitgangspunten. Burgers hebben immers het recht om te wonen waar ze willen. Het in stand houden van, en een beroep

kunnen doen op het eigen sociale netwerk, is voor inwoners vaak bepalend voor hun welzijn en woonwensen. De overheid stuurt steeds meer op het oplossen van zorgvragen in de eigen woon- en leefomgeving. Het sociale netwerk van inwoners is daarbij van groot belang.

5. Sociale basisstructuur als voorwaarde voor welzijn

Investeer in de sociale basisstructuur in dorpen, wijken en buurten (wijkgericht werken) en leg daarmee een basis voor zelfredzaamheid en samenredzaamheid van inwoners en daarmee voor hun welzijn. Zorg voor voldoende ondersteuning van inwoners (opbouwwerk/maatschappelijk werk/wijkverpleging). Faciliteer en financier voldoende voorzieningen zodat inwoners eigen regie kunnen houden voor zover dat mogelijk is. Ga in gesprek met inwoners om te horen waaraan behoefte bestaat. Stimuleer en faciliteer burgerinitiatieven en maak ruimte zodat inwoners zelf verantwoordelijkheid kunnen nemen om te werken aan de leefbaarheid en sociale veiligheid van hun wijk, buurt of dorp. Denk hierbij ook aan zorgcoöperaties waarin inwoners gezamenlijk voor hun dorp of wijk zorg organiseren en gemeenschapstaken in het sociaal domein kunnen oppakken. Introduceer mogelijkheden tot het 'right to challenge' en het 'right to bid'.

6. Samenwerking

Investeer in structuren van samenwerking tussen zorgorganisaties en sociale basisstructuren in buurten, wijken en dorpen. Een adequaat kennis- en opleidingsniveau van inwoners voor het gebruik van digitale en technische hulpmiddelen is hierbij een bijzonder aandachtspunt. E-health biedt mogelijkheden en kan bijdragen aan het beheersbaar houden van kostenontwikkeling in de zorg, maar inwoners moeten wel in staat gesteld worden daarmee om te leren gaan.

7. Zorg naar behoefte

Zorgbehoeften zijn heel vaak niet blijvend maar tijdelijk (ziekte, operatie, ongeval, wegvallen mantelzorg etc.). Het is vanzelfsprekend dat voldoende en betaalbare structurele woon- en zorgvoorzieningen beschikbaar moeten zijn voor inwoners die vanwege hun persoonlijke situatie blijvend aangewezen zijn op zorg (denk aan mensen met een beperking of chronische aandoening). Zorg ook voor ruime tijdelijke faciliteiten en opvangmogelijkheden voor mantelzorgers (respitzorg).

8. Wonen

Volkshuisvesting is overheidstaak en brengt de verantwoordelijkheid met zich om te zorgen voor een voldoende en passend woonaanbod.

Investeer met name in betaalbare, sociale woningbouw voor inwoners die kansarm zijn op de woningmarkt (bijv. jongeren, statushouders, doorstromers vanuit beschermd wonen). Denk daarbij ook aan het aanpassen van bestaande woningvoorraad. Faciliteer de doorstroming door ook in de huursectoren met iets hogere huren te investeren.

Investeer ook in experimenten op het terrein van gedifferentieerde en passende woonvormen en passende woonunits, met name voor senioren. Bouw flexibel zodat woningen maar bijv. ook scholen en kantoren t.z.t. kunnen worden aangepast aan veranderde inzichten en behoeften.

Investeer in een toegankelijke en gebruiksvriendelijke woonomgeving. Waarborg dat er voldoende (externe, sociaal-maatschappelijke) voorzieningen zijn, met goede mogelijkheden voor buurtbewoners om elkaar te ontmoeten en creëer een sociaal veilig klimaat.

9. Versoepeling procedures

Onderzoek of procedures binnen bestaande wetgeving kunnen worden verkort en beperkende regelgeving kan worden afgeschaft, o.a. voor het bij bestaande woningen bijbouwen van mantelzorgeenheden. Overweeg daarbij dat versoepeling kostenbesparend kan werken. Onderzoek of regelgeving op aanpalende terreinen realisering van de woonzorgvisie in de weg staat en pas deze zo nodig aan. Haal onnodige bureaucratie weg zodat er sneller gehandeld kan worden.

Rosa, februari 2024.